

سلسله آثار و یادداشت‌های استادان دانشگاه فرهنگیان

نام: دکتر محمد حسن بسکابادی، عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان

اجمالی بر یک قرارداد بین اسلام و غرب

فتوحات مسلمانان در عصر امویان، از نکات برجسته و حایز اهمیت فراوان است. از حدود سال ۲۲ هجری و پس از فتح مصر، حدود هفتاد سال مسلمانان درگیر نبرد و کشمکش با بربرهای شمال آفریقا بودند، تا این که در سال ۹۲ هجری پس از یک ارزیابی تجسسی که از جانب طریف بن مالک (یکی از مسلمانان) انجام شد، سردار معروف مسلمان، طارق بن زیاد و موسی بن نصیر لخمی اندلس را فتح کردند و پای مسلمانان به آن سامان باز گردید.

تاریخ حضور مسلمانان در اندلس که هشتصد سال به طول انجامید (از سال ۹۲ تا ۸۹۷ هجری) را می توان به دوره های هفتگانه ذیل تقسیم کرد:

۱. اندلس به عنوان تابعی از خلافت مرکزی

۲. حکومت مستقل امویان در اندلس

۳. عصر ملوک الطوائفی اول

۴. عصر مرابطین

۵. عصر ملوک الطوائف دوم

۶. عصر موحدون

۷. عصر ملوک الطوائف سوم

خاطره سقوط اندلس و اخراج مسلمانان مربوط به این عصر واپسین می باشد

آخرین ملوک الطوائف اندلس، خاندان بنی الاحمر (یا بنی نصر) بوده است که در غرناطه (گرانادای امروزی) فرمانروایی داشته اند. پس از هجوم مسیحیان و تسخیر اکثر مناطق مسلمان نشین، نوبت تسخیر این امیرنشین بود که به نظر نگارنده، آخرین تیر پرتاب مسیحیان بر علیه مسلمانان بود که با موفقیتی مثال زدنی انجام پذیرفت. پیمان نامه ۵۰ ماده ای که بین مسلمانان و مسیحیان صورت پذیرفت، ظاهراً تمام امتیازات را به مسلمانان اعطا می کرد و بدین دلیل هم بود که فرمانروای مسلمانان غرناطه حاضر به امضای آن گردید و غرناطه تابعی از ممالک مفتوحه مسیحیان گردید، اما پس از تثبیت و تسلط کامل آنان اوضاع شکل دیگری به خود گرفت؛ نه تنها به تعهدات فی مابین عمل نکردید که منجر به فرمان اخراج مسلمانان از غرناطه و به طور کلی از اندلس گردید.

